

KAJ BI REKEL SLOMŠEK?

DR. MATIJA OGRIN

Na redka časopisna poročila o javni tribuni, ki je opozorila na katastrofalne izsledke raziskave o pismenosti Slovencev, mirno lega prah.

Mednarodna raziskava pismenosti nas je v skupni dvaidesetih primerljivih držav postavila skoraj na konec: po uradni formulaciji vsaj 70 % odraslih ne dosega „tretje ravni pismenosti, ki je potrebna za enakopravno udeležbo v sodobni družbi“. V resnici to pomeni, da skoraj tri četrtine Slovencev ne premorejo civilizacijskega minimuma v razumevanju in uporabi pisnih informacij, lastnem izražanju in bralni kulturi. Gre torej za drastično spodnjo mejo, pod katero človek ne more več umno presojeti družbenih razmer in biti del kulturne skupnosti - da ne govorimo o tem, da tako nizka zmožnost izražanja pomeni katastrofalno zakrnlost jezika, kar dolgoročno ogroža slovenščino, in lastnega mišljenja, zaradi česar je velik del družbe nevarno razpoložljiv za demagoške pritiske.

V resnici sta pismenost in bralna kultura - praktično gledano - edina človekova pot k omiki, še zlasti če mislimo na duhovno formiranost osebe in njeno kulturno obzorje. Uničujoč izid raziskave o pismenosti med Slovenci je zato podatek o celostnem duhovnem stanju naše družbe - točneje - je kakor delovno poročilo o stvarnih vzrokih za številne negativne pojave našega javnega življenja: za nizko raven demokracije (ki jo omogočajo nepolitični državljani), za sprejemanje enoumja naših javnih glasil (ki ga bistveno omogočajo nekritični, „nepismeni“ sprejemniki), za rastočo nestrpnost nad katoličani itn.

Bralna kultura je poglaviti dejavnik kulturnega in narodnega spomina, kar pomeni, da je hkrati prvi pogoj skupnostne in državljanske zavesti - če sploh ne omenjamo nešteti človeških stremeljenj k osebnemu smislu, odgovornemu ravnanju, k resnici vere ...

Če je za krščanstvo kak del kulture še posebno vitalen, kratko malo odločilen, potem je to bralna kultura. Kaj je kristjan brez temeljnega branja Svetega pisma, brez mojstrov krščanske misli, brez žitij svetnikov? Kajti veriga Logos - umevanje - presoja okoliščin - odgovorno ravnanje, vse to je odvisno od procesa duhovne rasti, ki si ga ob razkroju bralne kulture ni mogoče zamašljati. Med tem, ko na raziskavo o pismenosti v državnih ustanovah lega prah, bi se morali zamisliti nad njeno govorico vsi katoličani, zlasti pa vsi od katehistov navzgor. Kajti omenjeni izsledki o pismenosti ne zrcalijo nič drugega kakor odpad večine Slovencev od tiste krščanske kulture, ki ji je dal svetniški Slomšek pred 150 leti nov zagon prav z dvigom - bralne kulture.

Kučan o spravi

Bivši predsednik države Milan Kučan je v pogovoru za Televizijo Slovenija zanimal, da bi na prihodnjih parlamentarnih volitvah nastopil s svojo politično stranko, saj je sploh nima namena ustanoviti.

Kučanu so v minulem letu, ko ni več predsednik države, pripisali različne funkcije, vendar pa je vse zavrnil. „Razumem, da ljudi še vedno zanima, kaj počnem,“ je dejal in dodal, da bo še naprej prisoten na slovenskem političnem prostoru, vendar ne z ustanavljanjem svoje politične stranke. To idejo je že zdavnaj zavrnil, saj za to ne vidi potrebe, zlasti pa ne sedaj, ko kaže, da se bo SLS vendarle uspela konsolidirati. Slovenski politični prostor pa potrebuje „žlahtno

konzervativno stranko“.

Zanima ga tudi, koga bodo stranke predlagale za volitve v evropski parlament. Ko se bo začela volilna kampanja, bo lahko sam presodil, kateri so tisti politični programi, ki se ujema jo z njegovo predstavo, kam in kako je potrebno usmerjati Slovenijo. Zanima pa ga, ali bodo med kandidati za poslance v evropskem parlamentu tisti, ki bodo lahko kaj storili za Slovenijo, ali pa bodo stranke podlegle skušnjavi in poskrbele za kariere svojih kolegov.

Tine Hribar (Spomenkin mož) je v pogovoru pri predsedniku Janezu Drnovšku o vrednotah v svojem prispevku opozoril na slovenski zločin zoper temeljne vrednote svetovnega etosa, namreč na poboje po koncu

Poslanec Nove Slovenije v državnem zboru, nekdanji član predsedstva konvencije o prihodnosti Evrope ter prvi demokratično izvoljen predsednik slovenske vlade Lojze Peterle je 24. novembra na novinarski konferenci v Ljubljani dejal, da je Slovenija v odnosih s Hrvaško v „najtežji situaciji doslej“ ter dodal, da si ne želi še enega „abortusa“ oz. „fiaska“, kot v primeru neuspešne ratifikacije sporazuma Račan-Drnovšek. Zato Peterle predlaga, da bi mejna vprašanja s Hrvaško Slovenija reševala s pomočjo mediacije v režiji EZ, saj bi tako obe strani lažje rešili omenjena vprašanja.

Peterle je ob tem tudi podvomil v uspešnost morebitne arbitraže, saj je

zanjo potreben natančen dogovor obeh strani, pri čemer pa vedno obstaja negotovost, da katera od strani ne bi sprejela arbitražne odločitve, kar bi vodilo k še bolj zapletenim odnosom. Reševanje bi bilo zato treba vrniti za pogajalsko mizo in ob asistenci EZ poskušati najti rešitev, ki bi zadovoljila obe strani.

Slovenski premier Anton Rop komentiral besede Lojzeta Peterleta: „Mislim, da je potrebno najprej počakati na hrvaške volitve, na to, kdo bo sestavljal vlado in kakšen bo program te vlade. Nedvomno bo treba v prvem krogu pogovorov preveriti možnost za obstoječe sporazume oz. predloge sporazumov, ki so bili že sklenjeni.“

Sicer ostaja stališče slovenske vlade po Ropovih besedah nespremenjeno. „V kolikor bomo ugotovili, da je v zvezi s tem stališče nove hrvaške vlade drugačno, bomo to preučili in potem šli tudi z ustreznimi predlogi,“ je pojasnil. Po premierovih besedah ni nič novega, da Slovenija ne izključuje arbitraže, vendar pa tovrstno vprašanje zahteva najprej diskusijo, kaj so predpostavke arbitraže, kar je še bolj zapleteno kot sama arbitraža. „To pomeni, da bodo potrebni pogovori o tem, kaj so predpostavke takšne arbitraže. Za Slovenijo je jasno predpostavka sporazum Drnovšek-Račan, ki je bil dogovorjen, a kasneje preklican s hrvaške strani,“ je še pojasnil Anton Rop.

O Peterletovi pobudi

HDZ za nova pogajanja

Predsednik najmočnejše hrvaške opozicijske stranke Hrvaške demokratske skupnosti (HDZ) in najresnejši kandidat za naslednika Ivica Račana na položaju hrvaškega premiera Ivo Sanader je v predvolilnem intervjuju na zagrebški televiziji OTV pojasnil, da je bila odločitev Banskih dvorov za začetek postopkov arbitraže o morski meji s Slovenijo prenapljena, poroča v sredini izdaji ljubljansko Delo. Sanader je ob tem napovedal, da bo hrvaška vlada, če bo na parlamentarnih volitvah 23. novembra na oblast prišla HDZ, s Slovenijo začela nov krog pogajanj. Pred arbitražo pa bi šla samo, če tudi na novih pogajanjih ne bi našli rešitve.

Ponužanje arbitraže Ljubljani tik pred volitvami je po besedah Sanaderja dokaz, da se Račanovi poslavljajo od oblasti, saj bi se lahko odločili tudi po volitvah, če bi pričakovali obstanek v Banskih dvorih, je poročal Delov dopisnik v Zagrebu Peter Žerjavič.

Hrvaška vlada se je 13. novembra odločila, da bo začela s pripravami za postopek arbitraže o morski meji s Slovenijo. Vlada je takrat ministrstvu za zunanje zadeve naložila, naj v ustreznem roku pripravi izhodišča za začetek postopka in zagotovi dvostranske pogoje za sklenitev sporazuma o vložitvi spora o razmejitev s Slovenijo pred enim od mednarodnih pravosodnih teles. Finančnemu ministrstvu pa je naložila, naj v proračunu za prihodnje leto zagotovi potrebna sredstva.

Odločitev hrvaške vlade sicer pomeni pripravljano dejanje, saj mora Hrvaška s Slovenijo oblikovati sporazum o sprožitvi postopka za arbitražo. V sporazumu morata državi določiti arbitražni postopek, predmet arbitraže, katero je mednarodno telo, ki bo arbitriralo, ter določiti stopnjo obveznosti v primeru, če se bosta obe strani odločili, da bodo rešitve arbitra zanju obvezujoče.

O vatikanskem sporazumu

Odločitev ustavnega sodišča glede presoje vatikanskega sporazuma bo znana najkasneje do ponedeljka, 1. decembra, so sporočili z ustavnega sodišča. Dodatnih pojasnil v zvezi s tem sicer na ustavnem sodišču ne želijo dati. Vatikanski sporazum pravno formalno potrjuje odnose med Katoliško cerkvijo, kanonskim pravom in pravnim redom Slovenije, ki že veljajo. Sporazum sta Slovenija in Vatikan podpisala 14. decembra 2001, nato pa ga je vlada na pritisk bivšega ustavnega sodnika Krivica in drugih 24. januarja 2002 poslala v presojo ustavnemu sodišču. To je vlado pozvalo, naj vlogo dopolni tudi z utemeljitvami tistih, ki imajo pomisleke k sporazumu. Tako so trije ministri ZLSD ustavnemu sodišču vročili stališče manjšine v vladi o ustavnosti sporazuma.

V gradivu, ki ga je Združena lista poslala ustavnemu sodišču, ugotavljajo večja vsebinska razhajanja med slovenskim in italijanskim besedilom sporazuma.

Po mnenju stranke, ki se ima za naslednico Komunistične partije, je dogovor nič, saj že v 1. členu priznava Katoliški cerkvi neodvisnost od slovenske pravne ureditve.

Kot še opozarjajo, je vlada dolgo zatrdala, da sporazum v ničemer ne presega določb sedanje zakonodaje, ko pa je Vatikan zahteval črtanje določbe prav o tem iz preambule, je vlada v to privolila. ZLSD še meni, da pomeni sporazum kršitev načela enakopravnosti verskih skupnosti, saj Rimskokatoliški cerkvi in njenim institucijam v Sloveniji daje poseben položaj in več pravic kot drugim verskim skupnostim, čeprav ne izrecno.

Besedilo vatikanskega sporazuma je vlada ob nasprotovanju ministrov iz vrst ZLSD sprejela, še isti dan pa ga je potrdil tudi odbor DZ za zunanjo politiko, nato sta ga parafirala vodji pogajalskih delegacij Slovenije in Svetega sedeža, Matjaž Nahtigal in apostolski nuncij v Sloveniji Edmond Farhat.

Bernarda in Marko Fink v Parizu

Društvo Slovencev v Parizu, Veleposlaništvo RS in Društvo Slovenija v svetu so priredili koncert mezzosopranistke Bernarde Fink in basbaritona Marka Finka, ob spremljavi Vladimira Mlinariča v soboto, 18. oktobra, v Chapelle du Lycée Henri IV. Izvedli so dela Schuberta, Brahmsa, Guastavina, Cigana, Ipavca.

GLEJ...

ZA VARNEJŠE ŽIVLJENJE.....	2	CARMINA SLOVENICA.....	3
ODKRITJE V KANADI.....	2	SV. MIKLAVŽ PRIHAJA.....	4
OBISK V COTTOLENGU.....	3	STREL VS. PARANA.....	4

Correo Argentino Suc. 7
FRANQUEO PAGADO
 Cuenta Nº 7211
 R. Nac. de la Propiedad Intelectual Nº 881153

MALI OGLASI

TURIZEM
Bungali v Bariločah. - Bungali ILIRSKA nudijo 3-sobna stanovanja z vso opremo, vse leto po odlični ceni.
 Tel. **02944-441814**. E-mail: **ilirska@bariloche.com.ar**

Letalske karte, rezerva hotelov, najem avtomobilov in izleti po svetu
 H. Yrigoyen 2742 - San Justo
 Tel. 4441-1264 / 1265

ZOBOZDRAVNIKI
Dr. Damijana Sparhakl - Zobozdravnica - Splošna odontologija - Belgrano 123, 6. nadstr. "4" - Ramos Mejía - Tel.: 4464-0474

ADVOKATI
Dr. Vital Ašič, Odvetnik Paraná 830, 5.nadstr. - Buenos Aires. Prijave na: Tel./faks: 4798-5153. e-mail: estudioasic@cpac.org.ar

DOBOVŠEK & asociados - odvjetniki. Zapuščinske zadeve. Somellera 5507, (1439) Buenos Aires. Tel/Fax: 4602-7386. E-mail: jdobovsek@perseus.com.ar

dr. Marjana Poznič - Odvjetnica - Uradna prevajalka za slovenski jezik Lavalle 1290, pis. 402 - Tel. 4382-1148 - 15-4088-5844 - mpoznic@sfanet.com.ar

dr. Franc Knavs, dr. Bernard Knavs, dr. Veronika Knavs - odvjetniki - ponedeljek, torek, petek od 16. do 20. - Tucumán 1455 - 9. nadstr. "E" - Capital - Tel. in faks: 4374-7991 in 4476-0320.
dr. Lilijana Kožar, odvjetnica; Av. Corrientes 1250, 5º F, Capital. Torek in četrtek od 16. do 19. Tel.: 4382-9216

Otroška počitniška kolonija

Zedinjena Slovenija organizira šolsko kolonijo v počitniškem domu dr. Rudolfa Hanželiča v kordobskih hribih. Datum je predviden od nedelje 4. do petka 16. januarja 2004. Kolonijo bo tudi letos vodil **prof. Karel Groznik** s sodelavci.

Cena na otroka je 460 pesov. Starše vabimo, naj čim prej vpišejo svoje otroke v to lepo dejavnost. Število udeležencev bo omejeno. Prijave v društveni pisarni. Predhodno tudi po telefonu.

Društvo Zedinjena Slovenija

V prodaji je

podporni bon - „Rifa“ ZEDINJENE SLOVENIJE

Hočete vedeti, kaj boste lahko zadeli?

- dobitek: **10 dni bivanja v Počitniškem domu dr. Rudolfa Hanželiča v kordobskih gorah; umetniška slika priznane slovenske umetnice;**
- dobitek: **vezan Zgodovinski Zbornik Zedinjene Slovenije;**
- dobitek: **broširan Zgodovinski Zbornik Zedinjene Slovenije;**
- dobitek: **naročnina Svobodne Slovenije za eno leto;**
- in 7. dobitek: **na izbiro tri knjige iz založbe Zedinjene Slovenije;**
- do 10. dobitek: **na izbiro ena knjiga iz založbe Zedinjene Slovenije.**

OBVESTILA

NEDELJA, 30. novembra:
Tradicionalni malgaški asado, ob 12.30 v Slovenski vasi.
Zaključek šole in obisk sv. Miklavža, na Pristavi v Castlarju ob 19. uri.

NEDELJA, 7. decembra:
Prireditev s sveto mašo in kosilom v Rožmanovem zavetišču

Občni zbor mladinskih organizacij

PONEDELJEK, 8. decembra:
Prvo sveto obhajilo.

PETEK, 12. decembra:
Zborovanje (občni zbor) Konference za Argentino Svetovnega slovenskega kongresa, ob 20. uri v Slovenski hiši.

SOBOTA, 13. decembra:
Veselica narodnih plesov na Slovenski pristavi

NEDELJA, 21. decembra:
Koncert zbora v Našem domu v San Justo.

SREDA, 24. decembra
Božična polnočnica v slovenski cerkvi Marije Pomagaj.

SREDA, 31. decembra:
Silvestrovanja.

ZA SMEH

„Kako toplota in mraz vplivata na raztezanje in krčenje?“ vpraša učitelj.
 „Poleti, ko je toplo, so dnevi dolgi. Pozimi, ko je mraz, pa kratki.“

...
 „Poglej, nekdo odhaja s tvojim dežnikom“, opozori Miha prijatelja v gostilni.

„Tiho bodi! Najbrž ga je prepoznal.“

...
 „Jože, kam neseš ti dve lubenici?“

„Domov, ženi.“
 „Kako si ljubezniv. Zakaj pa dve?“

„Ker je rekla, da bi za eno lubenico dala pol življenja.“

Poverjenica Svobodne Slovenije za Slovensko vas

Uprava Svobodne Slovenije je imenovala svojo poverjenico za področje Slovenska vas in okolico. Za naročnike, ki prejema naš list po raznašalcih, bo odgovorna **ga. Minka Burja Papper**, dobro poznana oseba v Domu in na vasi. Pri njej bodo naši naročniki lahko poravnali dolgove za nazaj in tudi plačali naročnino za list za tekoče in prihodnje leto. S tem jim bo gotovo olajšano plačevanje, saj jim bo gospa Minka vedno na razpolago. Njej se zahvalimo za prijaznost in vestno delo, naročnikom pa priporočamo redno plačevanje.

Uprava Svobodne Slovenije.

VALUTNI TEČAJ V SLOVENIJI

25. novembra 2003

1 EURO	236,12SIT
1 U\$S dolar	200,01SIT

GIRO D'ITALIA 2004

Giro d'Italia 2004 bo potekal tudi po Sloveniji. Informacijo je tudi uradno potrdil predsednik slovenskega dela organizacijskega odbora etap, ki bodo potekale po slovenskem ozemlju. Že 87. Giro d'Italia bo torej četrtič zavil tudi na slovenske ceste, podrobnosti pa bodo znane na predstavitvi dirke v Milanu.

Po doslej znanih podatkih bosta v Sloveniji potekali etapi 23. in 24. maja. Etapa 23. maja se bo začela v Trstu in končala v Pulju ter seveda potekala preko Slovenije, drugi dan pa bo start etape v Pulju in kolesarska karavana se bo preko Slovenije spet vrnila v Italijo.

UMIRANJE JAVNEGA PREVOZA

Javni prevoz potnikov v cestnem prometu se v Sloveniji že desetletje sooča s težavami in se vrti v začaranem krogu. Ker upada število potnikov, se zmanjšuje število avtobusov in ukinjajo nerentabilne linije, vozovnice pa so drage, - po drugi strani pa so vsako jutro zastoji na ljubljanskih vpadnicah zaradi rastočega števila osebnih avtomobilov, v katerih sedi večinoma le voznik.

Vtisi iz...

Nad. s 4. str.

znebilo listja. In tako se je asfaltna cesta spremenila še v makadamsko („de ripio“; se razumemo?), drevje pa v gozd, ki je cesto oblekel v grozljiv tunel. Ko bi me ne skrbelo, kam bo peljal naslednji ovinek, kje sploh peljemo in kam bomo prišli - bi ocenil, da je narava prisrčna tako Disneyeva risanka, kjer se avto meter za metrom pogreza v črno žrelo jetija ali kake druge fantastične pošasti.

Pot se je počasi a ne vzdržno vila navzdol, torej nekje se mora končati, oziroma nekje mora priti do civilizacije, sem si mislil. In res so se po (pre)dolgem času nekje daleč pokazale dolgo pričakovane luči, ki so naznanjale, da res prihajamo do civilizacije.

Filma je bilo konec. Ko smo zavili na domače dvorišče, sem si kar oddahnil...

GB

PS: Rovtarje bo morda zanimalo, kje smo „ven“ prišli: pri Stari Vrhnikih... Grozljivke si bom pa v bodoče raje ogledoval iz varnejšega fotelja pred televizijskim aparatom.

Balantičeva šola zaključuje šolsko leto

29. novembra ob 8.15 uri zahvalna sv. maša.

6. decembra ob 18.30: nastop otrok slovo od 8. razreda razdelitev spričeval.

Nato prihod sv. Miklavža

Kakor je nebo visoko nad zemljo, tako visoko presega njegovo usmiljenje zasluženje tistih, ki se ga boje.

Ps. 103, 11

Vsem prijateljem in znancem sporočamo, da nas je 16. novembra 2003 v 75. letu starosti, nenadoma zapustila naša draga mama, stara mama, sestra in teta.

Pavla Zazula roj. Petek

Zahvaljujemo se vsem, ki ste nas spremljali v tej težki uri. Posebna zahvala g. Toniju Bidovec za molitev ob krsti, pogrebno sv. mašo skupaj s somaševalci: g. Petek, g. Urbanija in g. Cerar, ter molitev ob grobu.

Žalujoci: hčerka **Adrijana** z družino brata **g. Janez Petek** in **Lojze** z družino sestra **Ana** z družino ter ostalo sorodstvo.

Buenos Aires – Slovenija – Bariloche - ZDA

Jaz sem Vstajenje in Življenje

Prijateljem in znancem sporočamo, da je 10. novembra v 79. letu starosti po kratki in težki bolezni v Gospodu zaspal naš dragi brat, stric in svak

Jože Bidovec

Na njegovo zadnje zemsko domovanje smo ga spremili na pokopališče v Hudsonu.
 Zahvaljujemo se za izraze sožalja in ga priporočamo v molitveni spomin.

Žalujoci: sin **Peter** z družino, sestre **Francka, Mara** in **Dora**, brata **Francelj** in **Tone**, svak **Jože** in nečaki

Buenos Aires, Kokrica-Slovenija

Paraná 2003

www.martinstrel.com

Martin Strel (SLO) VS. Paraná (ARG)

15. NOVEMBER - 15. DECEMBER